

UW WATERSCHAP

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

Telefoon (055) 527 29 11

E-Mail info@vallei-veluwe.nl

Website www.vallei-veluwe.nl

Bestuur waterschap Vallei & Veluwe en
Drents Overijsselse Delta

Onafhankelijk advies

Datum	25 oktober 2018	Documentnummer	1329339
Afzender	J.W.P. Arkesteijn	Telefoonnummer	
Afdeling	Projectrealisatie		
Onderwerp	Memo Onafhankelijk advies stakeholders		

Aanleiding

De hoofddoelstelling van het project Noordelijke Randmeerdijk is om een waterveilige, toekomstbestendige en beheerbare waterkering te realiseren, waardoor de bewoners en waarden die aanwezig zijn achter de dijken beschermd zijn tegen een overstroming vanuit randmeren. Het creëren van draagvlak in de omgeving en het openstaan voor meekoppelkansen en innovatieve oplossingen zijn daarnaast leidende principes geweest in de verkenningsfase.

Het participatieproces rondom de dijkverbetering is gestart in zomer 2017 met gezamenlijke aftrap in de Bestuurlijke BegeleidingsGroep (BBG) en de Ambelijke BegeleidingsGroep (ABG). Daarna is de omgeving door middel van informatie avonden geïnformeerd over de opgave voor de Noordelijke Randmeerdijk, er is veel aandacht besteedt aan het uitleggen van de nut en noodzaak van dit project. Ook zijn de waarden en beleving van het gebied opgehaald door middel van een campertour. In het najaar van 2017 is een klankbordgroep geformeerd met vertegenwoordigers van de verschillende belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld de agrariërs, bewoners en recreanten. Gedurende het proces zijn de betrokkenen (BBG, ABG en overige stakeholders) meegenomen in de verschillende stappen van het proces en de bereikte resultaten. Na aanscherping van de veiligheidsopgave in de eerste helft van 2018 is de samenstelling van klankbordgroep gewijzigd en meer toegespitst op de specifieke opgave. Hierdoor konden we op drie lokale werktafels (Reeve, Zomerdijk en Havendijkje) met de direct belanghebbenden in gesprek gaan.

Het resultaat van het voorkeursalternatief en een uitgebreidere toelichting op het participatieproces is vastgelegd in het verkenningenrapport dat is opgesteld door Witteveen en Bos. Door middel van verschillende presentaties is het voorkeursalternatief op de verschillende locaties aan de betrokkenen gecommuniceerd. Het voorkeursalternatief is in het onderstaand overzicht weergegeven.

Opbouw voorstel voorkeursalternatief

Dijkvak	Voorkeursalternatief
Reeve	grondoplossing
Oprit Geldersesluis 4	grondoplossing
Zomerdijk	taludverflauwing en bermverbreding
Havendijkje	verticale constructie binnendijks
Kunstwerk	Voorkeursalternatief
Gelderse Sluis	twee deuren dicht met bodembescherming, met als terugvaloptie een tweede keermiddel
Oldebroek	afdichten en handhaven frontmuur
Duiker 1 Noordeinde	vervangen met automatische keermiddelen
Duiker 2 Noordeinde	plaatsen handbediend keermiddel
Bolsmerksluis	twee automatische keermiddelen met klei ingraving in het voorland.
Lummermerksluis	tweede keermiddel, daartoe wordt de bestaande schuif vervangen en geautomatiseerd
Eektermerksluis	standaard dicht, daartoe wordt de bestaande schuif vervangen en geautomatiseerd
Duiker 3 Elburg	kleilaag ingraven in het voorland en het vervangen van de schuif buitendijks.
Nieuw Heul Elburg	verbetering is niet noodzakelijk
Havensluis Elburg	bodembescherming
Goorsluis	geautomatiseerde deur en bodembescherming in combinatie met ingraven van kleilaag/bentonietmat in voorland.

Bestuurlijke Begeleidingsgroep

De BBG heeft het gekozen voorkeursalternatief voor de Noordelijke Randmeerdijk onderschreven en kan de gemaakte afweging volgen. Vanuit de deelnemers van de BBG zijn er bezwaren geuit tegen het voorgestelde voorkeursalternatief. Wel werd er de oproep gedaan om de dijken bloemrijk en vlinder rijk te maken. Deze wens sluit ook aan bij de interne wens die leeft binnen het waterschap.

Vanuit BBG zijn er naast de primaire veiligheidsfunctie van de dijk nog wensen naar voren gekomen voor het benutten van meekoppelkansen. Naast de al geïnventariseerde meekoppelkansen is een aantal nieuwe kansen onder de aandacht gebracht:

- Aanleg van zonnepanelen op de dijk;
- Natuurcompensatie voor het project Drontermeerdijk van Waterschap Zuiderzeeland;
- Het gebruiken van het vrijgekomen zand bij de baggerprojecten in het randmeer, uitgevoerd door Gastvrije Randmeren.

Bovenstaande meekoppelkansen kunnen in de planuitwerkingsfase nader onderzocht worden.

Ambtelijke Begeleidingsgroep

De ABG heeft het gekozen voorkeursalternatief voor de Noordelijke Randmeerdijk onderschreven en kan de gemaakte afweging volgen. Vanuit de deelnemers van de ABG zijn er geen bezwaren geuit tegen het voorgestelde voorkeursalternatief.

Vanuit de gemeente Elburg is aangedragen dat met de uitvoering van de werkzaamheden rekening gehouden dient te worden met het toeristen seizoen in Elburg en ook de wens om kansen voor natuurontwikkeling te benutten. Net zoals in de BBG werd ook in ABG de wens voor bloemrijke en vlinderrijke dijk benadrukt. Vanuit Provincie Gelderland werd er aanvullend aandacht gevraagd voor de Natura 2000 en het Gelders Natuur Netwerk (GNN) en de mitigerende maatregelen die zijn benoemd in de MER beoordelingsnotitie. In de planuitwerkingsfase worden hiervoor onder andere ecologische onderzoeken uitgevoerd, bijvoorbeeld om de impact van de werkzaamheden op aanwezige vleermuizen beter in beeld te krijgen. Ook het belang van de ruimtelijke kwaliteit en het betrekken van de landschapsarchitect in de volgende fase werden benadrukt.

Vanuit de ABG zijn enkele toevoegingen en verduidelijkingen aangegeven die zijn verwerkt in het verkenningen rapport (het toevoegen van een meekoppelkansen tabel in de bijlage).

Klankbordgroep

In de ontwerpfase zijn er diverse werktafels gehouden om de omgeving mee te nemen in het zeefproces en om ze te informeren over het uiteindelijke voorkeursalternatief. Voor de locatie Havendijkje en Reeve zijn 2 werktafels gehouden, voor de locatie Zomerdijk was 1 werktafel voldoende.

Havendijkje

Het probleem in Elburg is dat de keermuur in het Havendijkje als onvoldoende is beoordeeld. Er is in een brede context gezocht naar de beste oplossing voor dit probleem, zo is er zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde van de huizen op het Havendijkje gezocht naar oplossingen. De oplossing aan de voorzijde van de huizen is afgefallen omdat de huidige damwand in de havenkom naar alle waarschijnlijkheid onvoldoende sterkte en diepte heeft. De oplossing aan de voorzijde (damwand bij haven vervangen) is veel duurder dan de oplossing aan de achterzijde. Bovendien is deze oplossing ook minder duurzaam. Deze damwand is namelijk lager dan het huidige havendijkje. Er wordt ingeleverd op hoogte, waardoor deze oplossing minder duurzaam is.

Het gekozen voorkeursalternatief is het plaatsen van verticale constructie in het Havendijkje (tussen de huizen en de tuin) aan de achterzijde van de huizen. Over het algemeen is er begrip vanuit de bewoners en volgen zij de redeneerlijn van het waterschap. Wel zijn er vragen over nut en noodzaak en wordt waterveiligheidsprobleem door de omwonende niet ervaren. De bewoners van het Havendijkje zijn verdeeld in hun mening over de beste oplossing.

Ongeveer de helft geeft de voorkeur aan een oplossing aan de voorkant en dan bij voorkeur een oplossing zoals het waterschap in Spakenburg heeft gerealiseerd. Er is geprobeerd om uit te leggen dat zo'n soort oplossing geen oplossing biedt voor het stabiliteitsprobleem. Aanleiding voor dijkversterking betreft faalmechanisme stabiliteit en niet hoogte, daarom is ook teruggeleid bij de omwonende dat een oplossing vergelijkbaar met de Spakenburg oplossing niet van toepassing zou zijn en het veiligheidsprobleem niet zou oplossen. Dit bleek een lastig verhaal om uit te leggen en de vraag is of dat helemaal geland is. De verwachting is overigens niet dat de gekozen oplossing voor heel veel weerstand zal zorgen bij deze groep bewoners.

De andere helft van de bewoners vond de oplossing aan de achterzijde (het voorgestelde voorkeursalternatief) juist de beste oplossing, aangezien dan ook gelijk het verzakken van het Havendijkje opgelost is en het risico op lekkage aan de riolering verminderd wordt.

Het draagvlak heeft geen doorslaggevende rol gespeeld bij de keuze voor het voorkeursalternatief vanwege het gedifferentieerde beeld met betrekking tot het draagvlak. Op basis van (maatschappelijke) kosten, huidige situatie en aansluiting op de huidige kering is er gekozen voor het voorkeursalternatief aan de achterzijde.

Bij de realisatie is de wijze van uitvoering een aandachtspunt. Het betreft oude woningen, waarvan sommige een monumentale status hebben. In het verleden zijn er wel eens problemen opgetreden met scheurvorming bij wat zwaarder transport in het Havendijkje. In planuitwerkingsfase moet rekening gehouden worden met behoud van het huidige speelse karakter van het straatje en de tuinen. Daarnaast is ook de aanwezige riolering een aandachtspunt. Bij de uitvoering van de werkzaamheden is het wellicht mogelijk om meekoppelkansen als de aanleg van glasvezel of het afkoppelen van regenwater te benutten.

Reeve/Gelderse sluis

Belangrijk aandachtspunt vanuit de bewoners was het behouden van de ontheffing voor vee op de dijk. Waterschap Drents Overijsselse Delta heeft echter aangegeven voornemens te zijn om de ontheffing in te trekken. Dit heeft te maken met de nieuwe normen voor waterveiligheid die eisen stelt aan de grasmat van de dijk. Dit geldt voor alle kansrijke alternatieven die voor het dijkvak zijn opgesteld. Daarmee is de ontheffing voor vee op de dijk niet meegenomen in de afweging om tot een voorkeursalternatief te komen. Het behouden van huidige ruimtelijke kwaliteit, met name het behoud van cultuurhistorische functie, werd hierdoor een toegevoegde waarde. De ruimtelijke kwaliteit is uiteindelijk doorslag gevend geweest in het kiezen voor de integrale oplossing.

De voorkeur van de belanghebbenden voor dit dijkvak gaat uit naar twee oplossingen, namelijk het integrale of binnendijkse ophogen van de dijk. Overige wensen die zijn geuit betreffen behoud van het huidige uitzicht, voorkomen van opgesloten gevoel, bewerkbaarheid van tuin (door middel van toplaag tuinaarde) en juiste afwatering van

het water in de tuin. Voor de aansluiting van de nieuwe opgehoogde dijk tot aan het huis van de familie Dekker, wordt een maatwerk oplossing toegepast. In de onderstaande afbeelding worden er aantal mogelijke oplossingen geschetst die in de volgende fase verder worden uitgewerkt. De varianten verschillen tussen compleet nieuwe tuin aanleg tot behoud huidige tuin (links naar rechts). De uitwerking van onderstaande oplossingen zal samen met de familie Dekker plaats vinden. Uit een eerste reactie van de familie blijkt dat er een werkbare oplossing tussen lijkt te zitten.

Naast de belangen van de directe omwonende is er vanuit de omgeving Noordeinde de wens om een lokale haven aan te leggen. De bereikbaarheid van de huidige ligplaats van de boot van omwonende, die via de dijk bereikt dient te worden, dient behouden te blijven.

Het afgraven van het voorland en de vrijgekomen grond gebruiken voor de dijkophoging wordt voorlopig nog meegenomen als een meekoppelkans voor het project. In kader van circulariteit wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gebiedseigen grond.

Nadelen die hangen aan de keuze voor de integrale oplossing zijn, het verminderen van het uitzicht door het hanteren en verhogen van de huidige kruin en meer overlast door fietspad in vergelijking met het zeedijk profiel. Een zorg die benoemd is door de bewoners is de aanvoerroute voor de benodigde grond in verband met een smalle toegangsweg. In de planuitwerkingsfase zal dat verder uitgewerkt worden.

De bewoners en grondeigenaren zijn in een persoonlijk gesprek en telefonisch geïnformeerd over het intrekken van de ontheffing voor vee op de dijk. De bewoners en de eigenaren snappen de gemaakte afweging en hebben aangegeven in de vervolgfase in gesprek te willen met het waterschap omtrent compensatie voor beperkingen in het gebruik.

Zomerdijk

De omwonende en Staatsbosbeheer zijn betrokken geweest bij de werktafel voor de Zomerdijk en hadden geen bezwaar tegen het gekozen alternatief wat bestaat uit een verflauwing van het talud en kleine berm. Bij het toepassen van het voorkeursalternatief wordt de huidige teensloot verlegt, hiervoor is eventueel aankoop van grond van Staatsbosbeheer nodig. Omdat de grond een GNN waarde heeft, zou deze waarde verloren gaan en dus gecompenseerd worden. Vanuit Staatsbosbeheer is de wens voor

een bloemrijke dijk uitgesproken en het uitdrukkelijke verzoek gedaan om toe te zien op het gebruik van grond die vrij is van Japanse Duizendknoop.

Kunstwerken

Bij het ontwerp van de duikers nummer 1 & 2 in Noordeinde zijn de grondeigenaren die directe relatie met de ontwatering van het gebied te maken hebben, betrokken geweest. Deze grondeigenaren hebben geen bezwaar tegen het gekozen ontwerp en onderschrijven de nut en noodzaak. Vanuit de Gemeente Oldebroek bestaat de wens om het muurtje bij de duiker Oldebroek te behouden vanwege de cultuurhistorische waarde, deze wens is in het ontwerp meegenomen.

Conclusie

De bestuurders en ambtelijke vertegenwoordigers konden de redeneerlijn van het zeefproces goed volgen en kunnen zich vinden in het voorgestelde voorkeursalternatief. De omgeving had beperkte twijfel over de nut en noodzaak van de dijkverbetering, maar is tevreden met de inbreng die ze hebben kunnen brengen in het zeefproces. Voornamelijk de bewoners van het Havendijkje hebben behoefte aan het benutten van meer kansen (glasvezel, afvalverwerking) bij de uit te voeren werkzaamheden i.p.v. alleen een oplossing voor het veiligheidsprobleem. Belangrijke aandachtspunten in het vervolgproces zijn; ruimtelijke kwaliteit, natuurontwikkeling, meekoppelkansen en inpassing van de oplossingen in de omgeving.